

LASTEN SUOJELU JA NETTIVIHJE - SUOJELLAAN LAPSIA SEKSUAALIVÄKIVALLALTA

Pelastakaa Lapset

NETTIVIHJE
FINNISH HOTLINE

LASTEN SUOJELU JA NETTIVIHJE -TOIMINTA TEKEE MONIPUOLISTA TYÖTÄ LASTEN SUOJELEMISEKSI SEKSUAALIVÄKIVALLALTA

Lapsilla on oikeus tulla suojelluksi kaikenlaiselta väkivallalta, seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä.

Pelastakaa Lasten Lasten suojeleminen ja Nettivihje toimii aktiivisesti lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi. Koulutuksen, vaikuttamistyön ja mediakasvatuksen avulla lisäämme lasten ja nuorten sekä

lasten parissa työskentelevien ammattilaisten ja huoltajien tietoisuutta lasten oikeuksista suojelemaan erityisesti digitaalisessa mediassa. Nettivihje on osa Suomen Safer Internet Centre -toimintaa (FISIC), jonka tavoitteena on luoda lapsille parempi ja turvallisempi internet. Lasten suojeleminen ja Nettivihje on osa Pelastakaa Lasten kotimaan ohjelmaa.

Lasten suojeleminen ja Nettivihje-toimintojen työ on vahvasti ennaltaehkäisevää, sillä se vähentää sekä lasta loukkaavan, että laittoman lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin levittämistä, lataamista ja käyttöä.

Tavoitteena on ehkäistä seksuaaliväkivallan uhriksi joutuneiden lasten joutumista uudelleen uhriksi edistämällä ja nopeuttamalla heistä otetun laittoman kuvamateriaalin poistumista verkosta. Seksuaaliväkivalta on lapselle vakava traumaattinen kokemus, jonka on todettu lisäävän merkittävästi riskiä myöhempään somaattiseen ja psyykkiseen sairastumiseen. Seksuaaliväkivalta ja riisto vaarantavat vakavasti lapsen kehitystä ja kasvua sekä käsittelemättömänä vaikuttavat usein kielteisesti koko myöhempään elämään.

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on asia, joka koetaan aiheena epämuodolliseksi. Aiheesta ei haluta puhua tai kuulla, mikä on yksi keskeisimmistä esteistä seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyssä.

Vaikeneminen ja hiljaisuus eivät tue lapsen oikeutta tulla suojelluksi ja jokaisen aikuisen vastuulla on toiminnallaan ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää ja seksuaaliväkivaltaa. Tarvitaan monitieteellistä tutkimusta ja lisää keskustelua siitä, mikä yhteiskunnassamme on sallittua ja miten turvaamme lapsen oikeuksien toteutumisen. Uhrien auttamisen lisäksi on tarpeen lisätä tekijöiden auttamis-

järjestelmiä, sekä rikosten ennaltaehkäisemiseksi että rikosten uusimisen vähentämiseksi.

Lastensuojelu ja Nettivihje-toiminnan keskeinen työtehtävä on ammattilaisten kouluttaminen sekä verkostoyhteistyö niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Asiantuntijamme tarjoavat koulutusta ammattilaisille, jotka työskentelevät lasten ja nuorten kanssa. Tarjoamme koulutusta myös sellaisille viranomaisille ja muille toimijoille, jotka työtehtäviinsä liittyen saattavat kohdata mahdollisia ihmiskaupan ja seksuaalirikosten uhreina olevia lapsia. Olemme erikoistuneet lapseen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyviin ilmiöihin monipuolisesti ja meillä on asiantuntijuutta muun muassa sosiaaliryöstöä, lastensuojelusta ja lapsiin sekä nuoriin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja riiston aiheuttamien traumojen psykoterapeuttisesta hoidosta (Traumafokusoitu kognitiivis-behavioraalinen terapia, TF-CBT), akuutista kriisityöstä ja psykososiaalisesta tuesta traumaattisissa kriiseissä, mediakasvatuksesta sekä vaikuttamistyöstä. Olemme tiivis asiantuntijatyöryhmä ja toimintamme perustuu vahvasti tieteelliseen tutkimukseen ja näyttöön perustuviin menetelmiin. Tarjoamme asiantuntijakonsultaatiota matalalla kynnyksellä.

NETTIVIHJETYÖ, LASTA LOUKKAAVA JA LAITON SEKSUAALIVÄKIVALTAA TODISTAVA KUVAMATERIAALI

Pelastakaa Lapset ylläpitää Netti-vihje-verkkopalvelua. Kuka tahansa voi ilmoittaa palveluun nimettömänä, jos epäilee nähneensä lasta seksuaalisesti loukkaavaa tai lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa kuvamateriaalia verkossa.

Nettivilhjetyn tavoitteena on suojella lapsia seksuaaliväkivallalta ja riistolta nopeuttamalla ja edistämällä lapsia loukkaavan ja laittoman seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin poistumista verkosta. Jo pelkästään epäily kuvan tai toiminnan laittomuudesta riittää. Nettivilhje ei ole viranomaistaho, minkä on arvioitu madaltavan kynnystä tehdä ilmoitus. Tavoitteenamme on edistää ja nopeuttaa lapsen seksuaaliväkivaltaa ja riistoa todistavan kuvamateriaalin poistumista verkosta. Nettivilhje toimii osana kansainvälistä International Association of Internet Hotlines, INHOPE -verkostoa, joka koordinoi yli 50 vihjepalveluyksikköä yli 40 maassa. Verkosto on maailmanlaajuinen ja jokaisessa maassa tehdään samankaltaista vihjettyötä, mutta muutoin yksiköiden tekemä työ vaihtelee sisällöiltään.

Välitämme tiedon kaikesta laittomaksi arvioidusta aineistosta ja toiminnasta Keskusrikospoliisille jatkotoimenpiteitä varten. Suomeen liittyvien laittomaksi arvi-

oitujen vihjeiden osalta on oma nopeutettu prosessinsa.

Yhteistyö poliisin kanssa on jatkunut jo yli 15 vuotta ja nopea tiedonvälitys on vakiintunut toimivaksi ja hyväksi käytännöksi. Tieto laittomaksi epäilyistä aineistosta välittyy järjestelmän kautta nopeasti myös kansainväliseen verkostoon ja siihen maahan, jossa laitton aineisto sijaitsee. Kansainvälinen verkostoyhteistyö nopeuttaa laittomaan aineistoon ja toimintaan puuttumista. Kaikki verkoston vihjepalvelut tekevät tiiviisti yhteistyötä kansainvälisten rikospoliisijärjestöjen Europolin ja Interpolin kanssa.

Digitaalinen media on usein välineenä lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa. Vastoin yleistä käsitystä, lasten seksuaaliväkivaltaa todistava kuvamateriaali on pääasiassa kuva- ja videomateriaalia esimurrosikäisistä lapsista.

Vuonna 2017 93 prosenttia laittomaksi arvioidusta materiaalista sisälsi kuvia esimurrosikäisistä lapsista. Esimurrosikäisten lasten osuus laittomasta materiaalista on kasvanut viime vuosina. Asiantuntijat ovat erityisen huolissaan kuvamateriaalista, joka todistaa hyvin pieniin, alle 2-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia. Pelastakaa Lasten Nettivilhjeen asiantuntijoiden laittomaksi arvioimassa materiaalissa

neljä prosenttia kuvista tai videoista oli alle 2-vuotiaista lapsista. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten osalta verkkorikollisuuden on ennustettu lisääntyvän globaalisti. Huomionarvoista on, että myös lapsen itse ottama seksuaalisävytteinen kuvamateriaali voi levitä hallitsemattomasti epäasialliseen tai rikolliseen käyttöön. Asiantuntijat ja viranomaiset muistuttavat, että digitaalisen median turvataitojen lisääminen on parasta ennaltaehkäisyä.

Kaikki Lasten suojelu ja Nettivihjeen asiantuntijat ovat saaneet tehtävään erityiskoulutuksen

Interpolissa ja kansainvälisessä INHOPE-verkostossa.

Kaikki vihjeet käsitellään ja vastaanotettu kuvamateriaali arvioidaan, luokitellaan ja analysoidaan tarkasti Suomen lainsäädäntöä noudattaen. Työssä hyödynnetään uusinta teknologiaa ja kansainväliset kriteerit täyttävää järjestelmää. Asiantuntijoiden arviointityötä ohjaavat kansainväliset periaatteet ja tarkoin sovitut työskentelyn käytänteet sekä Pelastakaa Lasten toimintaohjeet.

HUOMATAAN JA PUUTUTAAN: JOKAINEN VIHJE ON TÄRKEÄ LASTEN SUOJELEMISEKSI #SUOJELEÄLÄSIVUUTA

200 KUVAMATERIAALIN ANALYSOIJAA

Maailmanlaajuisen INHOPE-verkoston vihjepalveluissa työskentelee noin 200 kuvamateriaalinanalysoijaa.

85 000 VIHJETTÄ

Vihjepalvelut välittivät viranomaisille vuonna 2017 yhteensä 85 000 vihjettä, jotka sisälsivät laittomia kuvamateriaalia lapseen kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta, hyväksikäytöstä ja riistosta.

75% LAITTOASTA KUVAMATERIAALISTA

Kansainvälisen viranomaisyhteistyön tuloksena **75 prosenttia** laittomasta kuvamateriaalista poistui internetistä alle kolmessa päivässä vuonna 2017.

50 000 YKSITTÄISTÄ KUVAA JA VIDEOTA

Pelastakaa Lasten Nettivihjeen asiantuntijat arvioivat, luokittelivat ja analysoivat yli 4000 vihjettä (URL) jotka sisälsivät yli 50 000 yksittäistä kuvaa ja videota vuonna 2017.

Alle 13v KOHDISTUVAA SEKSUAALIVÄKIVALTA

Nettivihjeen asiantuntijoiden laittomaksi arvioimat kuvat ja videot todistivat pääasiassa (93%) alle 13-vuotiaisiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa

Lähde:

*INHOPE, Annual Report 2017,
Pelastakaa Lapset ry,
tilastot vuodelta 2017*

KAIKILLE ASIOILLE VOIDAAN TEHDÄ JOTAIN JA ENNALTAEHKÄISYKANNATTAA: OMA-APUOHJELMA HENKILÖILLE, JOILLA ON SEKSUAALINEN KIINNOSTUS LAPSIIN

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on maailmanlaajuinen kansanterveydellinen ongelma, jonka ennaltaehkäisyyn tulee panostaa. Pelastakaa Lapset on jovoosia tehnyt kansainvälistä yhteistyötä ja etsinyt uusia ja innovatiivisia keinoja suojella lapsia seksuaaliselta hyväksikäytöltä. Pelastakaa Lapset on tuottanut vuonna 2017 oma-apuohjelman Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin Mielenterveystalo.fi -verkkopalveluun yhteistyössä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kanssa. Ohjelman ovat koonneet erityisasiantuntija, psykoterapeutti Nina Vaaranen-Valkonen yhteistyössä Rikosseuraamusalan Uusi Suunta -koulutuksesta vastaavan psykologi Nina Nurmisen kanssa.

Omahoito-ohjelma on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat huolissaan seksuaalisesta kiinnostuksestaan lapsiin. Ohjelma jakautuu kolmeen osa-alueeseen:

1. Mistä on kyse, kun seksuaalinen kiinnostus kohdistuu itseä huomattavasti nuorempiin lapsiin?
2. Mitä on tehtävissä ja
3. Kohti vastuullista seksuaalista käyttäytymistä ja käyttäytymisen muutoksen ylläpitoa. Ohjelma tarjoaa tietoa ja tukea lapsiin kohdistuvan seksuaalisen kiinnostuksen ja siitä seuraavien ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen hallintaan.

www.mielenterveystalo.fi

SANOILLA ON MERKITYSTÄ – KÄYTETÄÄN LASTA KUNNIOITTAVAA TERMINOLOGIAA

Lapsen oikeuksien toteutumiseksi on olennaista, että käytämme lasta kunnioittavaa terminologiaa ja tuomme esiin lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja riiston vakavana lapsiin kohdistuvana rikoksena. Ilmiöön liittyvät käsitteet on hyvä tietää ja erottaa toisistaan, sillä lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta ja riisto sisältävät eri

vaiheissa erilaisia muotoja. Moni käsite on selkeämpi ja lyhyempi englanniksi ja tämän takia suomessakin käytetään osin englanninkielisiä lyhenteitä (child sexual abuse CSA, child sexual exploitation, CSE) kuvaamaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Lapsen seksuaaliväkivaltaa ja riistoa todistavasta kuvamateriaalista (Child Sexual Abuse Material, CSAM) käytetään Suomessa usein vääristyneesti termiä “lapsipornografia”. Termi on harhaanjohtava, sillä kuvamateriaali todistaa lapseen kohdistunutta vakavaa seksuaalirikosta, jolla ei ole mitään tekemistä pornografian kanssa. Laiton kuvamateriaali todistaa kaiken ikäisiin lapsiin, tyttöihin ja poikiin kohdistuvia seksuaalisia tekoja, seksuaalisesta poseerauksesta sadistiseen ja raakaan seksuaaliväkivaltaan.

Lapsen houkutteleva seksuaaliseen toimintaan (Grooming) tarkoittaa aikuisen tietoista ja tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään seksuaaliseen kontaktiin lapsen kanssa tai houkutellaan lapsi toimimaan seksuaalisella tavalla. Grooming on prosessi, jossa aikuinen rakentaa luottamusta ja suhdetta lapseen saadakseen lapsen tekemään seksuaalisia tekoja. Seksuaaliset teot voivat tapahtua myös verkon välityksellä. Usein lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa on edeltänyt groomingia.

Seksuaalisilla kuvilla kiristäminen (Sextortion) tapahtuu usein lapsen itse ottamien seksuaalisten tai alastonkuvien avulla. Kiristäjät voivat esimerkiksi uhkailla jakavansa arkaluonteisia kuvia lapsen läheisille, vanhemmille tai kavereille tai julkaista niitä laajasti sosiaalisessa mediassa. Kiristäjien tavoitteena on usein saada uhritekemään seksuaalisia tekoja, palveluksia tai lähettämään lisää seksuaalisia kuvia tai rahaa.

Itse otetun seksuaalissävyytteisen kuvamateriaalin ja viestien lähettäminen ja vastaanottaminen (Sexting) tarkoittaa erityisesti nuorten välillä tapahtuvaa seksuaalisten ja intiimien kuvien ja viestien jakamista ja vastaanottamista. Nuoret jakavat seksuaalista kuvamateriaalia usein vapaaehtoisesti esimerkiksi seurustelusuhteissa. Sexting voi liittyä myös kiusaamiseen tai painostamiseen, jolloin teko voi täyttää seksuaalisen häirinnän tunnusmerkistön.

Lapsen kohdistuvan seksuaaliväkivallan kuvaaminen reaaliaikaisesti (Live Streaming of Child Sexual Abuse in real-time) on usein katsottavissa suorana live-lähetyksenä. Usein katsoja/tilaaja on pyytänyt tai maksanut laittoman lapsen seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin katsomisesta.

Turismiin liittyvä lasten seksuaalinen riisto (Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism) on lasten kaupallista seksuaalista riistoa, jossa aikuinen matkustaa tavoitteenaan tehdä lapselle seksuaaliväkivaltaa.

OTA YHTEYTTÄ MEIHIN:

Luentopyynnöt, koulutukset, konsultoinnit ja media:

Ota yhteyttä erityisasiantuntija Nina Vaaranen-Valkoseen

nina.vaaranen-vaalkonen@pelastakaalapset.fi

niin löydämme teille sopivan asiantuntijan tarkoitustanne varten.

Asiantuntijat: Hanna-Leena Laitinen, Emilia Köykkä,
Minna Kylmälahti

Jos epäilet nähneesi lapsen kohdistuvaa seksuaalista riistoa tai seksuaaliväkivaltaa todistavaa kuvamateriaalia, ilmoita siitä:

www.nettivilhje.fi

Sivustolta löydät tarkemmat ohjeet. Kaikki vastaanotetut vihjeet käsitellään täysin anonyymisti.

Tuhannet ihmiset maailmassa puolustavat lapsen oikeutta tulla suojelluksi seksuaaliselta riistolta ja väkivallalta. Sinä voit olla yksi heistä! Kiitos jokaisesta vihjeestä, lahjoituksesta, teosta ja toiminnasta lasten oikeuksien edistämiseksi ja lasten suojelemiseksi. **Työ jatkuu – ilmoita, älä sivuuta!**

NETTIVILHJE
FINNISH HOTLINE

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF INTERNET HOTLINES

INHOPE

Euroopan unionin osittain rahoittama
Verkojen Eurooppa -väline

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry

Koskelantie 38, PL95, 00610 Helsinki

Puh. 010 843 5000

www.pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.